

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Imprumutul în dreptul internațional privat, de D. Alexandrescu:
JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III*: Judele-sindic al tribunalului Tutova cu I. L. Wexler.

Curtea de apel din Galați, secțiunea II: I. L. Wexler cu Judele-sindic al tribunalului Tutova.

Tribunalul județului Romanși: M. Cordescu cu Elena Fl. Niculescu.— *Observație de S. R.*

Buletinul publicațiilor judiciare.

ÎMPRUMUTUL

IN

DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT

Contractul de împrumut, oricare ar fi obiectul lui, fie vorba de un comodat sau de un împrumut simplu (*mutuum*), cu sau fără dobândă, este, în principiu, supus, decâteori există conflict de legislații, regulilor generale cari cârmuesc convențiile în genere și, în principiu, se va aplică legea la care părțile au înțeles a se referi ¹⁾.

Ce se va întâmplă însă în caz când contractul va cuprinde o stipulație de dobânzi a căror cuantum nu este fixat?

La Romani, chestiunea de a se ști dacă împrumutul eră cu dobândă și care eră cuantumul acestor dobânzi, eră cârmuită de legea locului în care contractul fusese încheiat, *ex more regionis ubi contractum est* ²⁾.

1) T. Huc, XI, 213.

2) L. 1, Pr., Dig., *De usuris et fructibus*, 22, 1.— Vezi și L. 3, Dig., *De rebus auctoritate iudicis possidentis sive vendundis*, 42, 5, după care contractul se consideră ca format acolo unde banii urmau a fi plătiți, *quo solvenda est pecunia*.

Aceeaș soluție este, în genere, admisă și astăzi, pentru că stipularea dobânzei nu este decât o consecință a contractului. Prin urmare, dacă un împrumut cu dobândă a fost contractat în străinătate, fie între străini, fie între Români și străini, judecătorii români, în caz de urmărirea unui asemenea împrumut înaintea tribunalelor noastre, vor condamna la dobânda stipulată sau datorită în virtutea legii țării în care împrumutul a fost contractat (*lex loci contractus*), și aceasta chiar în caz când această dobândă ar fi superioară celei fixată de legea română ³⁾, rămânând însă că dacă părțile au stipulat o dobândă prea mare, ea să poată fi redusă atunci când ar putea fi considerată ca o clauză penală deghizată, pentru că legea din 20 Februarie 1879 asupra clauzei penale, este o lege de ordine publică, pe care nici Românii, nici străinii nu pot s'o calce în țara noastră ⁴⁾.

Toate legislațiile nu cer, așa cum cere a noastră și cea franceză, fie o anume stipulație, fie o ac-

3) Aubry et Rau, IV, § 396, p. 606, 607 (ed. 4-a); Baudry et Wahl, *Prét*, 936, 941; Guillouard, *Idem*, 142, 143; Rolin, *Pr. de droit international privé*, III, 1348; Vincent et Pénaud, *Dictionn. de droit international privé*, v° *Taux de l'intérêt*, 1 urm.; T. Huc, XI, 214; Trib. Paris, *Pand. Périod.* 96. 5. 1 urm. (cu nota lui A. Weiss).

4) Cpr. Duvergier, *Prét*, 313; Demangeat asupra lui Fœlix, *Tr. de droit international privé*, I, p. 252; Laurent, *Droit civil international*, VIII, 203; Bertauld, *Questions pratiques et doctrinales de Code Napoléon*, I, 49 urm.; Savigny, *System des heutigen römischen Rechts*, VIII, § 374, p. 276 (ed. germană din 1849). — Vezi însă T. Huc, XI, 216; Baudry et Wahl, *op cit.*, 941; Vincent et Pénaud, *op. și v° cit.*, 7 urm.— În Franța, această chestiune se discută și este controversată în privința dobânzilor uzurare.

țiune în justiție pentru ca o sumă datorită să producă dobânzi. Sunt, în adevăr, legislații în cari o sumă supusă restituirii produce dobânzi de drept. În asemenea caz, tot legea care cârmuește contractul va decide dacă o stipulație sau o hotărâre judecătorească este sau nu necesară în această privință⁵⁾.

Deși principiul de mai sus este generalmente admis, totuși unii decid că, dacă banii împrumutați urmează a fi plătiți în altă țară decât aceea în care contractul este format, judecătorii vor trebui să aplice, în privința cuantumului dobânzei legale, legea țării în care urmează a se face plata⁶⁾, soluție care, după părerea noastră, este inadmisibilă⁷⁾.

Naționalitatea împrumutătorului, locul unde urmează a se plăti banii sau a se restitui, precum nici legea domiciliului împrumutatului sau a împrumutătorului, care a fost uneori propusă⁸⁾, nu joacă deci nici un rol în această privință⁹⁾.

Părțile n'ar putea deci să convie că cuantumul dobânzilor va fi hotărât conform unei alte legi, de exemplu, aceea a rezidenței sau a principalului stabiliment al împrumutatului¹⁰⁾.

Este de asemenea afară de orice discuțiune că, fraudă făcând excepție dela orice rugulă, persoanele cari ar voi să stipuleze o dobândă mai mare decât aceea a țării unde se încheie contractul, n'ar putea să meargă anume într'o țară în care dobânda ar fi mai mare, așa că, în asemenea caz, contractul ar fi cârmuit, în privința maximului dobânzei, tot de legea contractului¹¹⁾.

5) Vincent et Pénaud. *op. și v° cit.*, 20.

6) Cpr. T. Huc, XI, 213; Guillouard, *Prêt*, 142; Cas. fr. Sirey, 75. 1. 78; D. P. 76, 1. 107; C. Grenoble, *J. Clunet*, 1874, p. 128 și D. P. 76. 2. 236.

7) Vezi Baudry et Wahl, *op. cit.*, 937.

8) Cpr. Trib. superior Monaco, *J. Clunet*, 1891, p. 1263 (motive).

9) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 938 și autoritățile citate acolo. — Cu privire la naționalitatea părților, se admite însă de unii că, decâteori ele au aceeași naționalitate, chestiunea dobânzilor se regulează după legea lor națională, pentru că această lege ar cârmui în asemenea caz, efectele contractului. Baudry et Wahl, *op. cit.*, 938. — Vezi însă C. Alger, (în privința împrumutului contractat între doi Musulmani, a căror lege oprește împrumutul cu dobândă), *J. Clunet*, 1893, p. 541.

10) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 939. — *Contra*: C. Nebraska și Ohio, *J. Clunet*, 1883, p. 416 și anul 1884, p. 534; T. Huc, XI, 215.

11) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 939; Vincent et Pénaud, *op. și v° cit.*, 12; Guillouard, *Prêt*, 143 bis; C. Bastia, D. P. 66. 2. 222; Sirey, 66. 2. 255.

Toate celelalte soluții propuse în această privință sunt inadmisibile. Astfel, nu s'ar putea aplică legea locului unde capitalul împrumutat trebuie să fie întrebuințat, nici aceea a domiciliului împrumutătorului¹²⁾, etc.

Dobânzile moratorii sunt, ca și acele convenționale, cârmuite tot de legea contractului, pentru că ele sunt o urmare a acestui contract¹³⁾.

Această soluție este admisă și în privința dobânzilor compensatorii¹⁴⁾.

Trebue deci respinsă părerea acelor cari, în privința dobânzilor moratorii, aplică legea locului în care acțiunea în justiție este introdusă, sub cuvânt că aceste dobânzi ar fi datorite în virtutea legerii în resortul căreia se exercită acțiunea¹⁵⁾.

În orice caz, dacă contractul fixează cuantumul dobânzilor «până la restituirea capitalului», se decide că dobânzile moratorii vor fi acele fixate prin convenție, destul este ca ele să nu întrecă limita hotărâtă de legea locului în care contractul a fost încheiat, căci, în asemenea caz, dobânzile moratorii sunt o urmare a acelor convenționale¹⁶⁾.

În cât privește forma stipulării dobânzilor, ea este cârmuită de legea locului în care se face stipulația, așa că dobânda convențională va putea fi stipulată în mod verbal, într'o țară în care asemenea stipulație este validă. Aici se aplică deci în totul regula *locus regit actum*¹⁷⁾.

Această celebră maximă, înscrisă în legea noastră în termeni expresi (art. 2, § ultim codul civil), nu se mai aplică însă în privința art. 1590, după care adeverința dată pentru capital, fără nici o rezervă în privința dobânzilor, este o prezumpție de plata lor; căci, dacă se aplică, în specie, legea locului în care chitanța a fost dată, aceasta nu este în virtutea regulii menționate, ci din cauză că aceasta a fost, după toate probabilitățile, intenția părților contractante¹⁸⁾.

12) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 940.

13) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 943; Guillouard, *Idem*, 143; Vincent et Pénaud, *op. și v° cit.*, No. 15—17.

14) Vincent et Pénaud, *op. cit.*, No. 24, și autoritățile citate acolo.

15) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 944; P. Pont., *Petits contrats, Du prêt*, I, 271.

16) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 945; P. Pont., *Idem*, 271; Guillouard, *Idem*, 144.

17) Baudry et Wahl, *op. cit.*, 946; Rolin, *op. cit.*, III, 1351; T. Huc, XI, 214.

18) Rolin, *op. și loco supra cit.* — *Contra*: Brocher, *Cours de droit international privé*, II, p. 256.

În fine, tribunalul din Paris a decis, prin sentința *supra* citată în nota 3, că regula *locus regit actum* se aplică și în privința chestiunii de a se ști dacă se poate sau nu stipula o dobândă mai mare decât aceea a țării în care se încheie contractul¹⁹⁾, însă această soluție este cu desăvârșire inadmisibilă, căci regula de mai sus este străină de substanța și elementele intrinseci ale contractului, și nu se aplică decât formelor externe, sau *pe din afară*, după cum le numește codul Calimach, la cari sunt supuse contractele.

Cu alte cuvinte, regula *locus regit actum* înseamnă că un act este valid peste tot locul, îndată ce întrunește condițiile de formă ale legii țării în care a intervenit, iar nu că valoarea juridică a clauzelor înscrise în acest act atârnă de legea locului unde el a fost făcut. A. Weiss dovedește foarte bine acest lucru în observația critică cu care însoțește sentința menționată a tribunalului din Paris. Prin urmare, dacă stipularea dobânzei este, în adevăr, cârmuită de legea locului în care contractul a fost încheiat, după cum am spus mai sus, aceasta nu este în virtutea regulii *locus regit actum*, ci pentru că stipularea dobânzei nu este decât o consecință a contractului. Aceasta este rigoarea principiilor, și trebuie să ne ținem strict de ele. **D. ALEXANDRESCO**

19) (*Pand. Périod.* 96. 5. 1 (cu observ. critică a lui A. Weiss).

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA III

Audiența dela 12 Iunie 1909

Președinta d-lui G. P. Petrescu, președinte

Judele-sindic al tribunalului Tutova cu I. L. Wexler

FALIMENT.— SENTINȚE ȘI ÎNCHEERI.— PRINCIPIUL NEAPELABILITĂȚII.— APEL CONTRA UNEI ÎNCHEERI.— DACĂ ESTE ADMISIBIL.— OMOLOGAREA DE CĂTRE CURTE A UNEI VÂNZĂRI NECONFIRMATĂ DE TRIBUNAL.— ART. 944 CODUL COMERCIAL.

1° Principiul neapelabilității, prevăzut de art. 944 codul comercial, este general și se aplică atât sentințelor propriu zise cât și încheerilor luate de tribunalul comercial în materie de faliment.

Astfel, Curtea de apel, care admite apelul contra încheerii unui tribunal prin care se dispune punerea din nou în vânzare a averii mobile a firmei falite și omoloagă ea însăși o vânzare neconfirmată de tribunal, în mod vădit și fără calitate se substituie acelei instanțe în regularea operațiunilor fa-

limentului, și, pe lângă că violează dispozițiile art. 944 codul comercial, comite și un vădit exces de putere.

No. 156.— Casată, în urma recursului făcut de judele-sindic al tribunalului Tutova, deciziunea comercială a Curței de apel din Galați, No. 27 din 1909, dată în proces cu I. L. Wexler.

S'au ascultat : d-l avocat P. Sadoveanu, în desvotarea motivelor de casare ; d-l avocat B. Cernea, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat :

«Exces de putere, deoarece Curtea de apel din Galați fără competență a judecat apelul făcut de I. L. Wexler în contra jurnalului tribunalului Tutova, No. 3094 din 1909, prin care a refuzat omologarea vânzării averii falimentului Sternlicht et Kanner, sentințele tribunalului date în materie de faliment fiind executorii, conform art. 944 codul comercial».

Având în vedere că, din decizia supusă recursului, se constată că tribunalul Tutova, în conformitate cu dispozițiunile art. 808 codul comercial, a autorizat pe judele-sindic să vândă, prin licitație publică, averea mobilă a firmei comerciale Sternlicht și Kanner, declarată în stare de faliment; că, judecătorul-sindic, după îndeplinirea formalităților cerute de lege, efectuând vânzarea, a adjudecat acea avere asupra lui I. L. Wexler, unul dintre concurenți, care a oferit prețul cel mai mare ;

Că tribunalul, prin încheerea cu No. 3094 din 1909, în urma trimiterii de către judele-sindic a procesului-verbal și a celorlalte acte relative la vânzare, găsind că suma de lei 53.200, cu care s'a vândut averea firmei falite, este prea mică și că unul din concurenți, prin ofertă și garanții în regulă, oferă un preț mai mare, a refuzat omologarea vânzării și ordonat ținerea unei noi licitațiuni; că, contra acestei încheeri, adjudecatorul I. L. Wexler a făcut apel și Curtea din Galați, secția II, prin decizia supusă recursului, a admis apelul, a infirmat încheerea tribunalului și omoloagă adjudecarea averii asupra suszizului apelant ;

Având în vedere că, după art. 944 codul comercial, toate sentințele date de tribunalul comercial în materie de faliment, sunt executorii și nu sunt supuse opozițiunii sau apelului, decât în cazurile prevăzute de lege ;

Că, acest principiu, cu totul opus principiului de drept comun, fiind stabilit de legiuitor în scopul ca starea de faliment să fie cât mai repede rezolvată, se aplică nu numai sentințelor propriu zise, cum pretinde intimatul în recurs, ci și diferitelor încheeri luate de tribunalul comercial în materie de faliment ;

Că, în adevăr, dacă aplicarea regulii din art. 944 codul comercial ar trebui restrânsă numai la sentințele propriu zise, scopul legii n'ar fi atins, căci o măsură luată de tribunal printr'o încheere în administrarea falimentului, ar fi zădărnicită prin faceri de apeluri, cari de multeori nu au alt scop decât temporizarea operațiunilor falimentului ;

Că, apoi, nu e nici o rațiune ca sentințele propriu zise, cari prin natura lor stabilesc drepturi protivnice, să nu fie supuse apelului decât în cazurile anume prevăzute de lege, pe când încheerile cari nu au acest caracter, și prin cari adeseori nu se face altceva decât să se ia măsuri de administrațiune asupra falimentului, să se bucure de acest drept ;

Că, în fine, dacă legiuitorul ar fi avut această intenție, nu avea nevoie ca în art. 944, înaintea cuvântului «sentință», să mai adauge pe acela de «toate» ;

Că, rezultă, prin urmare, din cele ce preced, că principiul neapelabilității, prevăzut de art. 944 codul comercial, este general și se aplică atât sentințelor propriu zise, cât și încheerilor luate de tribunalul comercial în materie de faliment ;

Că, astfel fiind, când, în specie, Curtea de apel din Galați admite apelul intimatului I. L. Wexler în contra încheerii tribunalului Tutova, prin care se dispune punerea din nou în vânzare a averii mobile a firmei falite Sternlicht et Kanner, și omoloagă o vânzare neconfirmată de tribunal, în mod vădit și fără calitate s'a substituit acestei instanțe în regularea operațiunilor falimentului, și ca atare a comis un vădit exces de putere ;

Că, dar, motivul de casare fiind întemeiat, recursul cată să fie admis.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 15 Maiu 1909

Președinta d-lui G. Tanoviceanu, președinte

I. L. Wexler cu Judele-sindic al tribunalului Tutova

FALIMENT.— VÂNZAREA AVERII MOBILE A UNUI FALIT.— DACĂ ESTE UN ACT JUDECĂTORESC APARTINÂND MATERIEI FALIMENTULUI.— ART. 808 CODUL COMERCIAL.

FALIMENT.— ÎNCHEERI PRIN CARE SE AUTORIZĂ VÂNZAREA.— DACĂ SUNT SUPUSE OPOZIȚIEI ȘI APELULUI.— ART. 944 CODUL COMERCIAL.

FALIMENT.— VÂNZAREA AVERII MOBILE A FALITULUI.— OMOLOGARE.— ART. 808 CODUL COMERCIAL.

1° Vânzarea averii mobile a unui falit — vânzare supusă aprobării tribunalului, conform art. 808 codul comercial — având o strânsă legătură cu conservarea și lichidarea patrimoniului falimentului, urmează fără îndoială că încheerea tribunalului prin care se omoloagă sau se anulează această vânzare este un act judecătoresc în materie de faliment.

2° Dispozițiunile art. 944 codul comercial, prin care legiuitorul edictează că nu există drept de opoziție și apel în materie de faliment decât în cazurile prevăzute de lege, n'a avut în vedere decât sentințele propriu zise, adică acele cari rezolvă o contestațiune între două sau mai multe părți, și cari se dau de tribunalul de prima instanță, după chemarea și ascultarea părților, iar nicidecum și sim-

plele încheeri date în camera de consiliu, fără ascultarea părții interesate care poate fi lezată prin luarea unor măsuri de jurisdicție grațioasă.

3° Încheerea de autorizare a vânzării averii unui faliment, după expirarea termenului de trei zile libere dela publicare, fără a se primi vre-o întâmpinare din partea cuivă, devine executorie, și tribunalul chemat a omologa vânzarea efectuată, n'are a cerceta decât dacă vânzarea s'a făcut în condițiunile sub cari a fost încuviințată, fără a se putea întemeia pe considerațiuni de altă ordine decât atunci când se descoperă că s'a făcut fraudă.

Curtea,

Asupra apelului făcut de I. L. Wexler contra jurnalului tribunalului Tutova cu No. 3094 din 1909 ;

Având în vedere desbaterile urmate și examinând lucrările din dosar ;

Având în vedere că, în fapt, se constată că tribunalul Tutova, prin încheerea cu No. 2692 din 27 Aprilie a. c. a autorizat pe judecătorul-sindic, potrivit art. 808 codul comercial, să vândă cu licitație publică averea mobilă a firmei falite Sternlicht et Canner din Bârlad, prevăzută în inventarul falimentului dela No. 1 până la 97 inclusiv și dela 1 până la 7 inclusiv, cu prețurile din inventar, iar în caz când nu se vor putea obține acele prețuri, cu prețurile ce vor eși la licitație ; că, în executarea acestei dispozițiuni, judecătorul-sindic, asistat fiind de portărelul tribunalului, a ținut licitațiunea în ziua de 2 Maiu a. c., când, prin procesul-verbal No. 140, a adjudecat averea de mai sus asupra concurentului I. L. Wexler, cu prețul de 53.200 lei, cel mai mare preț ce s'a putut obține ; că tribunalul chemat după art. 808 al. final din codul comercial a omologa adjudecarea, încheie jurnalul No. 3094 din 4 Mai curent, în camera de consiliu și prin care, în vedere că prețul eșit la licitație ar fi mic și în vedere că un oare-care Iosef Barber, care concurase și el la licitație, a declarat în urmă prin osebită petiție că oferă prețul de 56.000 lei, adică cu 2800 lei mai mult decât prețul dat de Wexler, ordonă o nouă licitație, refuzând prin aceasta implicitamente omologarea adjudecării efectuate asupra numitului concurent ;

Având în vedere că adjudecaturul I. L. Wexler făcând apel în potriva încheerii tribunalului, i se opune inadmisibilitatea acestui apel, în virtutea art. 944 din codul comercial, care declară că toate sentințele date de tribunalul de comerț în materie de faliment sunt executorii, și că ele nu sunt supuse opoziției sau apelului decât în cazurile prevăzute de lege ;

Având în vedere că, din discuțiile pertractate asupra acestui incident, se degajază două chestiuni, de a căror deslegare depinde soarta apelului de față : 1) dacă o asemenea încheere prin care se refuză de tribunal omologarea adjudecațiunii averii falitului, se poate socoti ca un act judecătoresc în materie de faliment, și 2) dacă

în sfera de aplicațiune a art. 944, menționat mai sus, se cuprind și încheerile date de complectul tribunalului în camera de consiliu, fără citarea părților ;

Considerând că, în materie de faliment în sensul legii suntem oridecâteori chestiunea supusă judecăței sau controlului tribunalului ia naștere din faliment ;

Că, în specie, vânzarea averii mobile a falitului, — vânzare supusă aprobării tribunalului conform art. 808 codul comercial, — având o strânsă legătură cu conservarea și liquidarea patrimoniului faimentului, urmează, fără îndoială, că încheerea tribunalului prin care omologă sau respinge această vânzare, este un act judecătoresc în materie de faliment, așa că dacă numai de această chestiune ar depinde, în cazul de față, soluțiunea incidentului, evident că apelul ar urma să fie respins ca inadmisibil ;

Considerând, însă, cu privire la a doua chestiune că art. 944 codul comercial vorbind de sentințe înseamnă că legiuitorul, când a edictat această dispozițiune, prin care declară că nu există drept de opoziție și de apel în materie de faliment decât în cazurile prevăzute de lege, n'a avut în vedere decât sentințele propriu zise, adică acelea care rezolvă o contestațiune între două sau mai multe părți, și care se dau de tribunalul de prima instanță după chemarea și ascultarea părților, iar nicidecum și simplele încheeri date în camera de consiliu fără ascultarea părții interesate, care poate fi lezată prin luarea unor asemenea măsuri de jurisdicție grațioasă ;

Că există o mare deosebire între sentințe propriu zise și încheeri de cameră de consiliu, lucrul nici nu are nevoie de a fi demonstrat ;

Că apoi, chiar în materie de faliment, legea prin cuvântul «sentințe» nu înțelege și încheerile necontencioase, și dovada cea mai evidentă ne-o dă art. 943 care zice: că sentințele și încheerile tribunalului pronunțate, etc... se vor afișa la ușa tribunalului, etc... , iar în aliniatul II, spune iarăși că un extrat după aceste sentințe sau încheeri se va publica, etc... de unde urmează că, în ochii legii, sentințele și cu încheerile de cameră de consiliu date în materie de faliment nu sunt unul și același lucru ; așa că nu se poate susține, că prin expresiunea generică de «sentințe», de care se servește art. 944, s'ar înțelege și încheerile, măsurile luate de complectul tribunalului în camera de chibzuire ;

Considerând că, în art. 941 același cod, prevăzându-se că ordonanțele judecătorului-sindic — (care se știe că prin legea dela 1902 a luat asupra sa atribuțiunile judecătorului comisar, exercitând ambele jurisdicțiuni, contencioasă și voluntară) — nu sunt supuse apelului decât în cazurile determinate de lege, aceasta evidențiază și mai mult soluțiunea de mai sus, de oarece dacă legiuitorul ar fi înțeles că în denumirea de «sentințe» din art. 941 se cuprind și jurnalele de complect și orice alt act judecătoresc în materie de faliment, nu mai avea nevoie de a arăta printr'un anumit text, că nici ordonanțele sin-

dicului nu sunt supuse apelului decât în cazurile prevăzute de lege, căci, în drept, prin cuvântul sentință, luat într'un înțeles larg de tot, se înțelege și încheerile și ordonanțele ;

Că, însă, în materia ce ne preocupă, legiuitorul întrebându-se în diferite texte, după cum s'a arătat mai sus, denumirile de : sentințe, încheeri și ordonanțe, aceasta dovedește că a înțeles să facă distincție între aceste acte judecătorești, și să nu se refere prin urmare, edictând restricțiunea din art. 944, decât la sentințele propriu zise ;

Considerând că motivul pentru care legiuitorul nu a prevăzut și încheerile de complect în art. 944, este lesne de înțeles, sentințele fiind date după debateri contradictorii sau chiar numai după ascultarea uneia din părți, tribunalul este pus în măsură de a se pronunța în deplină cunoștiință de cauză, pe când printr'o încheere dată în camera de consiliu fără citarea părților interesate, se poate cauza, printr'o greșită apreciere a faptelor sau aplicare a legii, un rău considerabil părții interesate, ceiace desigur că legiuitorul n'a înțeles să rămâe fără remediu în materie de faliment, unde vin în conflict atâtea interese pecuniare. În această ordine de idei este de observat, că toate sentințele date în această materie și pentru cari legea nu prevede opoziție sau apel, nu sunt din acelea cari ar putea vătăma direct interesele cui-va, pe când din contră acelea, pentru cari legea prevede asemenea cale de reformare, ating direct interesele falitului sau ale masei credale ;

Considerând, pe de altă parte, că apelul fiind de drept comun, el există pentru partea lezată oridecâteori legea nu-l interzice printr'un anumit text ;

Că, în specie, art. 944 codul comercial vorbind numai de sentințe, o asemenea dispozițiune excepțională nu se poate aplica prin analogie și la încheerile de jurisdicție grațioasă, date de tribunal fără citarea părților ;

Considerând că jurisdicția camerei de chibzuire în sistemul actualei proceduri civile este reglementată prin art. 104 din această procedură, după care astfel de încheeri sunt supuse apelului în termen de 15 zile dela comunicare ; că acest articol se aplică, incontestabil, și la încheerile date în materie de faliment, întrucât în codul comercial nu se reglementează în mod special această chestiune, și se știe că unde codul de comerț tace, se aplică dreptul comun (art. 1 codul comercial) ;

Că dar, pentru toate cele ce preced, apelul de față este admisibil în principiu.

In fond :

Considerând că este a se vedea la ce se mărginește rolul tribunalului, când este chemat a consfinți sau nu adjudecarea averii mobile a falitului ;

Considerând că art. 808 codul comercial prescriind că autorizațiunea de vânzare trebuie să fixeze termenul de vânzare, să indice agenții prin mijlocul cărora are a se face vânzarea și să fixeze și prețul dela care să se în-

ceapă licitația ; apoi, că încheierea de autorizare să se publice prin *Monitorul oficial*, cu arătare că orice întâmpinări se pot adresa tribunalului în termen de trei zile libere dela publicare, urmează că odată acest termen expirat, fără a se primi din partea cuiva vre-o întâmpinare, zisa încheiere de autorizare devine executorie și tribunalul chemat a omologa vânzarea efectuată în baza unei asemenea autorizări, n'are a cerceta decât dacă vânzarea s'a făcut în condițiile sub cari a fost încuviințată, fără a se putea întemeia, pentru a nu omologa vânzarea, pe considerațiuni de altă ordine, — afară bine înțeles când va descoperi că s'a făcut fraudă ;

Că, în specie, după cum se vede din controlarea actelor din dosar, vânzarea făcându-se în condițiile determinate prin încheierea de autorizare, tribunalul n'avea altceva de făcut decât să omologe vânzarea ;

Considerând că faptul că un anume Iosef Barber, după ce adjudecarea s'a făcut asupra apelantului cu prețul de 53.300 lei, a oferit un preț mai mare, adică 56.000 lei, nu putea autoriza pe tribunal de a nu omologa adjudecarea, de oarece în materie de vânzări mobiliare nu există supralicitare și deci supra-oferte ; aceste vânzări se fac pe bani gata, și din moment ce lucrul s'a adjudecat și cumpărătorul plătește prețul, vânzarea este definitivă ;

Că acest fapt cu atât mai puțin îl autoriză pe tribunal de a nu omologa vânzarea, cu cât este constatat din lista de licitațiune că numitul Iosef Barber a concurat și el la licitație și n'a voit să ofere un preț mai mare decât acel dat de apelant ; or, este straniu ca un asemenea concurent să poată în urmă să nimicească adjudecarea, oferind un preț mai mare.

Pentru aceste motive, în majoritate, admite apelul.

Semnați : G. Tanoviceanu, V. Tătaru, Titus N. Istrati,
T. Rădvan.

Opiniune

Subsemnatul credem că incidentul ridicat de către partea intimată, relativ la inadmisibilitatea apelului, este fondat pentru următoarele considerațiuni :

Dacă este adevărat că în materie de faliment legiuitorul s'a abătut dela regula comună, stabilind în această materie un principiu cu totul opus de cel prevăzut de codul civil, ridicând dreptul de apel contra sentințelor tribunalului și mergând cu rigoarea până acolo, că chiar acelor sentințe, care prin excepțiune le acordă acest drept, totuș ele să fie executorii, și dacă mai este adevărat că intențiunea legiuitorului, când a edictat o asemenea dispozițiune, a fost în scop de a se rezolva cât se poate de repede starea de faliment, astfel încât procedura lor să nu devie împovărătoare, lucru care ar pricinui mari daune fie comersantului falit, fie terților persoane.

Atunci cum se poate concilia acest principiu cu ideea că sentințele propriu zise, care prin natura lor stabilesc niște drepturi, să nu fie supuse apelului decât în anume

cazuri, iar încheerile prin cari adeseaori nu se face altceva decât că să ia măsuri de administrație și care nici nu pot fi opozabile terților persoane, și nici nu pot avea autoritatea de lucru judecat, să se bucure de această favoare.

Dacă ar fi adevărat cum că numai sentințele propriu zise nu sunt supuse apelului pe când încheerile tribunalului ar avea acest drept, scopul urmărit de legiuitor ar fi anihilat, de vreme ce orice măsură luată de tribunal în administrarea falimentului ar fi zădărnicită prin facerea de apeluri, care poate de multe ori nu au alt scop decât a temporiza operațiunile falimentului. De altminterlea, din chiar modul cum se exprimă legiuitorul prin art. 943 codul comercial rezultă că și încheerile tribunalului ca și sentințele propriu zise nu sunt supuse apelului decât în anumite cazuri. În adevăr, dacă legiuitorul ar fi avut intențiunea să specifice această regulă numai la sentințele propriu zise, numai avea nevoie să pue și cuvântul «de toate» ; ori când legiuitorul zice «toate sentințele» în materie de faliment nu sunt supuse opoziției și apelului, a înțeles că toate sentințele în mod general, orcum ar fi ele date, fie contradictoriu, fie în camera de consiliu, fie cu chemarea sau nechemarea părților, să nu fie supuse apelului. Că deși e adevărat că o sentință propriu zisă diferă de un jurnal de complect, dar tot atât de adevărat este că în limbajul judecătoresc prin cuvântul de sentințe în mod general se înțelege și orice dispozițiune luată de instanțele judecătorești. Dacă lucrul este așa, când legiuitorul a zis că toate sentințele în materie de faliment nu sunt supuse apelului, prin aceste cuvinte a exprimat aceiași ideie ca și când ar fi zis că atât sentințele cât și încheerile nu sunt supuse apelului, după cum a zis la art. 943 codul comercial, una ori alta din aceste expresiuni reprezentând aceiași ideie.

În ce privește art. 941 codul comercial, nu poate forma nici un argument pentru opiniunea contrarie, de vreme ce dacă legiuitorul prin art. 943 codul comercial se ocupă de lucrările tribunalului, adică ale complectului lui, a stabilit o regulă de urmat, tot asemenea urma să reglementeze dreptul de apel și în ceiace privește ordonanțele sau încheerile judecătorului-sindic, lucru pe care l-a făcut prin art. 941 codul comercial.

Pentru aceste motive, sunt de părere a se respinge apelul ca inadmisibil.

Semnat N. Dimitrescu.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ROMANAȚI

Audiența dela 13 Februarie 1909

Președinta d-lui E. M. Sculi, judecător de ședință

M. Cordescu cu Elena Fl. Niculescu

ACT DOTAL.— SOLEMNITATEA FORMELOR.— NETRANSCRIEREA ACTULUI.— DACĂ POATE ATRAGE NULITATEA ACTULUI.— INSCRIPTIUNE IPOTECARĂ LUATĂ PE BAZA UNUI ACT DOTAL NETRANSCRIS.— DACĂ E VALABILĂ.— ART. 1228 CODUL CIVIL.— ART. 710 PR. CIVILĂ.— ART. 307 REGULAMENTUL ORGANIC.

MORATORIU.— CREDITOR ANTERIOR MORATORIULUI.— LUAREA UNEI INSCRIȚIUNI IPOTECARE.— DACĂ E VALABILĂ.— ART. 726, 727 ȘI 839 CODUL COMERCIAL.

1° Neîndeplinirea dispozițiilor art. 710 proc. civilă, relative la transcrierea actului dotal la domiciliul bărbatului, neputând atrage anularea acestui act, urmează că inscripția ipotecară luată în baza lui asupra imobilului soțului este valabilă.

2° Comerciantul în moratoriu, neperzând nici personalitatea sa juridică, nici dreptul de a-și administra avutul său, și având dreptul de a dispune de el, poate constitui o ipotecă, după ce va fi consultat comisiunea de supraveghere, și prin urmare, *a fortiori*, poate permite să se ia o inscripție ipotecată asupra averii sale în favoarea unui creditor anterior moratoriului.

Tribunalul,

Având în vedere contestația făcută de M. Cordescu, din comuna Balș, ce tinde la scoaterea din tabloul de ordinea creditorilor lui Florea Niculescu, acum decedat și reprezentat prin d-l I. Grigorie Stănescu, din Craiova, tutorele ad-hoc al minorilor numitului defunct, a creditoarei Elena Fl. Niculescu din Craiova, care se vede trecută cu suma de lei 23.000, în baza actului dotal autentificat sub No. 1282 din 1891 de tribunalul Dolju, și în baza căruia s'a luat inscripție ipotecară sub No. 39 din 1902 asupra imobilului din Caracal, strada Carol I, No. . . ;

Că, în prima linie, se invoacă ca motiv al contestației, că actul este nul ca act dotal, nefiind transcris în registrul special de foi dotale al tribunalului din județul Romanați, unde defunctul Florea Niculescu, soțul, își avea domiciliul, nulitatea isvorând din dispozițiile art. 1228 codul civil și 710 procedura civilă; creanța dotală nefiind valabilă, nici inscripția ipotecară nu se poate lua;

Considerând că este netăgăduit că soțul Florea Niculescu avea domiciliul în orașul Caracal, atunci când convențiunea matrimonială luă naștere, și este dovedit că actul s'a autentificat la tribunalul Dolju și transcris în registrele speciale de foi dotale ale acelui tribunal;

Că, art. 1228 codul civil dispune că convențiunile matrimoniale să se facă înaintea contractării căsătoriei, cu formele prevăzute de procedura civilă, sub pedeapsă de nulitate;

Că acest articol pune două condițiuni pentru perfectibilitatea actului dotal: 1) ca actul să fie făcut prin tribunal și 2) ca actul să fie făcut înaintea contractării căsătoriei, iar ca sancțiune, nulitatea actelor ce n'ar fi făcute în formă autentică, sau posteroare celebrării căsătoriei;

Că dispozițiile art. 1228 codul civil își au explicație în dorința legiuitorului de a face din actul dotal un act solemn și imutabil, iar termenii textului nu fac decât a cristaliza această idee, împrumutată dela codul Napoleon, art. 1394, și dacă dispozițiunea este astfel formulată, di-

ferența nu se explică decât prin faptul că legiuitorul nu putea traduce *ad literam* textul francez, de oarece nu cunoștea instituția notarilor;

Că, din modul evaziv de a se exprima al art. 1228 codul civil, nu se poate trage concluzia că legiuitorul a înțeles că toate dispozițiile din procedura civilă ce ar privi actul de căsătorie ar fi sub pedeapsă de nulitate, căci nici o rațiune de ordine socială sau juridică nu ar bază sancțiunea nulității pentru lipsa de forme prevăzute de procedura civilă, când acest text nu edictează o asemenea pedeapsă;

Că, dacă legiuitorul eră îndreptățit a edicta nulitatea pentru a salva principiul solemnității și al imutabilității convențiilor matrimoniale, nu eră însă îndreptățit și nici nu s'a crezut îndreptățit a edicta nulități rezultând din călcarea dispozițiunii art. 710 procedura civilă relativă la transcrierea actului dotal la domiciliul bărbatului, căci nu se vede o cauză ce ar face mai preferabil domiciliul soțului decât al soaței sau verun folos rezultând din transcrierea la domiciliul unuia și nu la al celuilalt;

Că transcrierea pe registre ar putea fi considerată ca o măsură de publicitate pentru a garantă drepturile celor de al treilea ce ar fi lezați de o sarcină ce grevă averea soțului și pe care sarcină ei n'o cunoșteau;

Că, deci, lipsa de transcripțiune a actului dotal ar putea cel mult să facă neopozabilă terților foaia dotală netranscrisă la domiciliul soțului, dar și această neopozabilitate nu se poate admite decât admițând prealabil că rațiunea transcrierii a fost publicitatea și garantarea terților interesați;

Că, dispoziția transcrierii actului dotal într'o condică specială, este o măsură creată pentru prima oară de Regulamentul organic (art. 307), care voește a apăra pe terții contra ipotecei oculte a femeii măritate;

Că, din acest punct de vedere, măsura este o superfluitate sub imperiul codului civil, care realizând un adevărat progres asupra codului Napoleon, a abolit ipotecile oculte;

Că, dacă dispoziția transcrierii din art. 710 procedura civilă, ca măsură de publicitate este fără folos practic, întrucât codul civil ia alte dispozițiuni mult mai puternice de publicitate, apoi este neînțeles cum legiuitorul ar fi sancționat așa de drastic lipsa unei formalități atât de secundare.

Că dispoziția transcrierii foii dotale din procedura civilă se poate explica mai de grabă ca o măsură de conservare a actului care înainte de legea autentificării făcându-se numai într'un singur exemplar expunea pe soți în caz de pierdere sau de dosire din partea celuilalt soț care deținea actul la pericolul de a nu-și putea dovedi dreptul sau cel puțin la procese grele;

Că, din acest punct de vedere, este indiferent locul unde se transcrie actul de dotă, și dacă legiuitorul a arătat domiciliul bărbatului, a fost un mod al său de a se exprima, înțelegând prin aceasta domiciliul unuia din soți;

Că transcrierea nefiind ordonată nici în interesul terților, nici ei nu se vor putea plânga de lipsa acestor forme care nefiind de esența actului nu-l poate vicia;

Că, în speță, actul dotal fiind valabil, inscripția ipotecară luată în baza lui asupra imobilului soțului este valabilă, având rang înaintea ipotecii contestatorului. (tribunalul Fălciu No. 85 din 1908; Curtea de Iași secț. I din 24 Iunie 1908; Cas. s. I, No. 269 din 1899; Cas. I, 363 din 1876; idem, s. I, 266 din 1873; idem, 187 din 1885; C. Craiova, II, 70 din 1888);

Având în vedere că în al doilea rând se obiectează că chiar de ar fi actul dotal valabil, totuși inscripția ipotecară fiind luată în timpul încetării plăților și în timpul moratorului este nulă (art. 726 și 839 codul comercial);

Considerând că este stabilit în drept că o inscripție ipotecară se poate lua contra comerciantului în timpul moratorului, fiindcă art. 839 codul comercial nu oprește decât actele de urmărire și acțiunile, iar dispoziția acestui text de strictă interpretare ca orice măsuri de excepțiune, nu se poate estinde pe cale de analogie, — deși nici o analogie nu poate fi între o inscripție ipotecară și o acțiune în judecată sau executare, — (c. din Napole 18 Ianuarie 1902 și tribunalul Sena 5 Maiu 1903; *Ingaramo*, codul comercial art. 825);

Că dacă comerciantul în moratoriu, nepierzând nici personalitatea sa juridică, nici dreptul de a administra avutul său și chiar de a dispune de el, poate constitui o ipotecă după ce va fi consultat comisiunea de supraveghere, *a fortiori* poate tolera ca să se ia o inscripție ipotecară asupra averii sale în favoarea unui creditor anterior moratorului (c. din Roma 2 Iunie 1891; *Ingaramo*, art. 824 codul comercial);

Că, nu se poate zice că inscripția este nulă fiind luată în timpul încetării plăților, căci art. 727 codul comercial permite luarea unei astfel de măsuri pentru un act recunoscut valabil ce preexistă încetării plăților;

Că, mai mult, în speță nici nu poate fi vorba de încetare de plăți, căci o asemenea stare nu poate rezulta decât în urma unei sentințe declarative de faliment, și este stabilit că comerciantul Fl. Niculescu nu a fost nici odată declarat în stare de faliment, ci numai în stare de moratoriu;

Având în vedere că, în al treilea rând, s'a invocat ca motiv al contestațiunii, că inscripțiunea ipotecară nu se putea lua asupra imobilului Cafeneaua Centrală, întrucât acest imobil a fost dobândit în urma contractării căsătoriei (art. 796 codul comercial);

Considerând că, cu certificatul grefei locale, No. 63814 din 1908, s'a dovedit că suszisul imobil a fost cumpărat de Florea Niculescu în anul 1889, adică înaintea contractării căsătoriei;

Că, astfel fiind, motivul invocat nu poate fi admis, precum nu poate fi admisă nici proba cu martori spre a dovedi că construcția a fost făcută în urma contrac-

tării căsătoriei, căci dovada este zadarnică, neputându-se separa construcția de pământul pe care este făcută;

Că, toate trei motivele contestației fiind nefondate, contestația urmează a fi respinsă.

Pentru aceste motive, respinge.

Semnați: E. M. Sculi, C. Ienescu.

Observație. — Sentința tribunalului Romanați, ce publicăm mai sus, este, după părerea noastră, foarte juridică.

S'a decis, în adevăr, de mai multeori, că transcrierea convențiilor matrimoniale la tribunalul domiciliului bărbatului, prevăzută de art. 710 proc. civilă, nu este prescrisă sub pedeapsă de nulitate. Vezi, între altele, Curtea Iași, *Dreptul* No. 62 din 1908 (cu observ. d-lui profesor D. Alexandresco).

Tot juridic este și punctul al doilea, dedus prin această sentință, cu privire la comerciantul care a dobândit un moratoriu. În adevăr, un asemenea comerciant, neperzând nici personalitatea sa, nici dreptul de a-și administra avutul său și chiar de a dispune de el, este evident că el poate constitui o ipotecă asupra imobilelor sale, după ce va fi consultat comisia de supraveghere și, prin urmare, poate, *a fortiori*, permite ca o inscripție ipotecară să fie luată asupra imobilelor sale de către un creditor al său, anterior moratorului.

S. R.

BULETINUL PUBLICAȚIUNILOR JUDICIARE

Tribunalul Ilfov, secția comercială

1909 Noembrie 10

No. 10384

Având în vedere petițiunea înregistrată la No. 27087 din 1909, prin care firma Littman et Co. cere a se face formalitățile prescrise de art. 355 și 356 codul comercial, cu privire la anularea cecului cu No. 48469 din 27 Octombrie 1909, ce i s'a furat;

Având în vedere că, după art. 355 codul comercial, proprietarul cecului sustras poate cere anularea lui la tribunalul comercial al locului plății, dacă justifică proprietatea și sustragerea lui. În acest caz, prezidentul tribunalului va ordona, prin incheere, publicarea unei ordonanțe, cuprinzând transcrierea exactă sau o descriere precisă a cambiei sau cecului sustras, și invitarea către oricine de a-l infățișa la grefa tribunalului, în termen de 40 zile, înștiințând că în lipsă de infățișare, se va declara nul și fără tărie față de posesorul lui;

Având în vedere că petiționarul, cu serisoarea cu data 29 Octombrie 1909, semnată L. Frenkel, dovedește atât proprietatea sa asupra cecului cu No. 48469 din 27 Octombrie a. e., cât și sustragerea lui;

Văzând și art. 356 codul comercial.

Pentru aceste motive,

Noi, prim-președintele tribunalului Ilfov, secția comercială,

Ordonăm ca oricine posedă cecul cu No. 48469, emis în ordinul d-lui Littman et Co. în ziua de 27 Octombrie 1909, să-l prezinte până în termen de 40 zile dela publicarea acestei ordonanțe, la grefa acestui tribunal, înștiințând că în lipsă de infățișare, el se va declara nul și fără tărie față de posesorul lui.

Această ordonanță se va afișa în sala Tribunalului, în localul Bursei și în sala Primăriei Capitalei, și se va publica în *Monitorul oficial* și în ziarul *Dreptul*.

Data în camera de consiliu azi 10 Noembrie 1909.

Prim-președinte, Cudalbu.

Grefier, P. Băltăgescu.